

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Masterclass kerkenvisies Zeeland

TOEKOMST RELIGIEUS ERFGOED

Informeert & verbindt

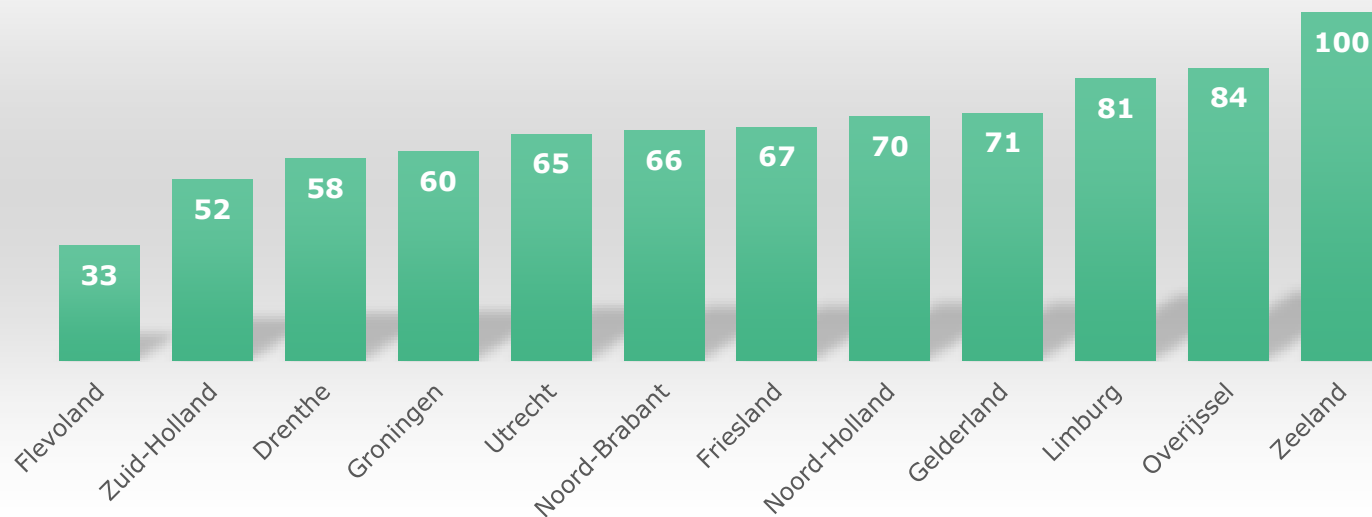
Eindstand:

- 240 gemeenten
- 5400 kerkgebouwen

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

% deelnemende gemeenten per provincie

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Kerkenvisie - de bouwstenen -

Jorien Kranendijk

Programma Toekomst
Religieus Erfgoed

De 12 bouwstenen

1. Een integrale kerkenvisie: doel, inhoud en vorm

- Welk doel wil je (met elkaar) bereiken met het opstellen van een kerkenvisie?
- Met wie en voor welke kerkegebouwen?
- En welke vorm past daar het beste bij?

pagina 8

2. Nut en noodzaak van een kerkenvisie

- Wat is de betekenis van de kerkegebouwen in onze gemeente?
- Welke levert het opstellen van een kerkenvisie op?

pagina 12

3. De opsteller van een kerkenvisie

- Hoe neem je initiatief?
- Wat vraagt het proces voor inzet van iedereen?
- Hoe geef je vorm aan het proces? Wie doet wat?

pagina 16

4. De rol van de gemeente in een kerkenvisie

- Welke rol past je als gemeente? Zowel tijdens opstellen als implementatie van kerkenvisie

pagina 20

5. Het financieren van een kerkenvisie

- Waar kan je de decentralisatie-uitkering aanvragen?
- Wat kan je als gemeente bijdragen aan het opstellen van een kerkenvisie?

pagina 22

6. De opgave bepaalt de aanpak

- Welke opgave heb je als gemeente in brede zin?
- Welke opgave heb je als gemeente m.b.t. de kerkegebouwen, hun interieurs en omgeving?
- Welke aanpak sluit daar het beste op aan?

pagina 24

7. Het gesprek organiseren en aangaan

- Met wie ga je in dialoog?
- In welke vorm(en)?
- Wat moet je voorafgaand aan de gesprekken weten?

pagina 28

8. Vertrouwen, openheid & openbaarheid

- Hoe ga je om met vertrouwelijkheid versus openbaarheid?
- Wat spreek je af over communicatie?

pagina 32

9. De inventarisatie

- Welke data heb je nodig?
- Wat is al beschikbaar?

pagina 34

10. Waardering en weging

- Wij je waarderen en/of wegen?
- Hoe waardeer je en met welke criteria?

pagina 36

11. De achterban / draagvlak

- Is er zicht op de 'achterban' van de verschillende partijen?
- Hoe verkrijgt/organiseer je draagvlak bij deze achterbannen?

pagina 38

12. Borging & monitoring

- Een kerkenvisie en dan?

pagina 40

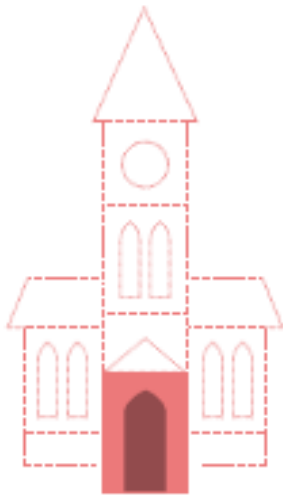

1

Een integrale kerkenvisie

.....
doel, inhoud en vorm

1. Welk doel wil je (met elkaar) bereiken met het opstellen van een kerkenvisie?
2. Met wie en voor welke kerkgebouwen?
3. En welke vorm past daar het beste bij?

Aansluiten bij gemeentelijke opgaven en cultuur

RELIGIEUZE
GEBOUWEN
ROTTERDAM

Samen naar een aanpak

Projectresultaten en -aanbevelingen

Visie op het religieus erfgoed in Culemborg

Nota kerkenvisie Culemborg

Werkgroep kerkenvisie Culemborg | concept februari 2021

Kerkenvisie Contact

Vier uitgangspunten

Dynamisch instrument

Vastgesteld beleid

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

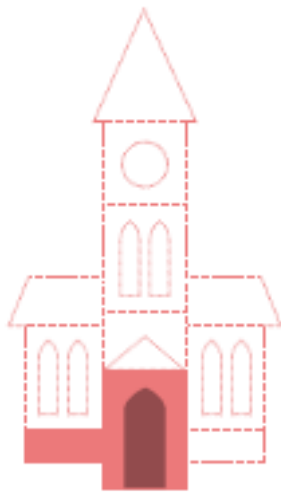
samen werken aan de Kerkenvisie

KERKENVISIE
GEMEENTE OOSTSTELLINGWERF

2

Nut en noodzaak van een kerkenvisie

1. Wat is de betekenis van de kerkgebouwen in onze gemeente?
2. Welke winst levert het opstellen van een kerkenvisie op?

Ook voor
kerkgenoot-
schappen

3

De opsteller van de kerkenvisie

1. Hoe neem je initiatief?
2. Wat vraagt het proces voor inzet van iedereen?
3. Hoe geef je vorm aan het proces?
4. Wie doet wat?

KERKENVISIE

PLAN VAN AANPAK

Kerkenvisie Oost Achterhoek

Gemeente Aalten, Oost Gelre en Winterswijk

WIJ DOET 'T SAMEN!

Parochie **Sint Petrus**

Uden - Boekel - Odiliapeel - Venhorst - Volkel - Zeeland

4

De rol van de gemeente in een kerkenvisie

Denk ook aan
je interne
proces

1. Welke rol past je als gemeente? Zowel tijdens opstellen als implementatie van de kerkenvisie.

Rollen gemeente Deventer

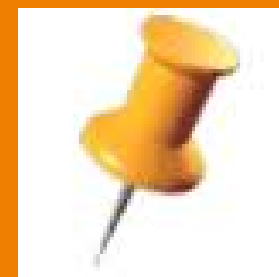
verbinden

agenderen

programmeren

inprikken

5

Het financieren van een kerkenvisie

Wees
creatief

1. Waar kan je de decentralisatie-uitkering aanvragen?
2. Wat kan je als gemeente bijdragen aan het opstellen van een kerkenvisie?

6

*De opgave bepaalt
de aanpak*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

1. Welke opgave heb je als gemeente in brede zin?
2. Welke opgaven heb je als gemeente m.b.t. de kerkgebouwen, hun interieurs en omgeving?
3. Welke aanpak sluit daar het beste op aan?

Wat
speelt er?

Kerkenaanpak Súdwest-Fryslân

Samen werken aan behoud religieus erfgoed

 Súdwest-Fryslân

mijn

Dorp

2030

7

Het gesprek organiseren en aangaan

1. Met wie ga je in dialoog?
2. In welke vorm(en)?
3. Wat moet je voorafgaand aan de gesprekken weten?

Wees
bewust
van de
context

We
spreken
niet
elkaars
taal

Start niet
met het
woord
herbestem-
ming

Jij wilt niet
diegene
zijn die de
deur sluit

8

Vertrouwen, openheid & openbaarheid

1. Hoe ga je om met vertrouwelijkheid versus openbaarheid?
2. Wat spreek je af over communicatie?

Maak dit onderdeel van het gesprek

9

De inventarisatie

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sla niet
door

1. Welke data heb je nodig?
2. Wat is al beschikbaar?

KARAKTERKAARTEN

Familie – cultuurhistorisch karakter

Trots stadsbaken

- Representatie van het gezag van kerk en staat.
- Stedenbouwkundig baken.
- Groot te midden van klein weefsel.

Opnieuw geaard in traditie

- Bevestiging van oude geloofstraditie en liturgische praktijk

Geometrische zuiverheid

- De strenge geometrie van de 18de eeuwse kerk verbindt constructie en

Experiment voor nieuwe geloofsvormen

- Na-oorlogse brede typologie voor nieuwe geloofspraktijken.

Positie – ruimtelijk karakter

Hoeksteen van de wijk

- Wijkvoorziening in 20ste-eeuwse wijk
- Centrale positie aan openbare ruimte.
- Uitzonderingspositie en baken in gelijkvormige woonwijk.

Gedrag – maatschappelijk

Inloop

- Een luisterend oor.
- Sociaal maatschappelijke ondersteuning.
- Projecten gericht op mensen met problemen en mantelzorgers.
- Bezoek aan ouders.

Afbeelding 7 – Kerkgebouwen in centrum van dorp. Foto's: Jade Architecten

- Feesten en vieringen voor de stad en wijk.

- Regioleer groep.

- Oude vaders markten en voedselbank.
- Spelen en maken.

10

Waardering en weging

Bredere
blik?

1. Wat wil je waarderen en/of wegen?
2. Hoe waardeer je en met welke criteria?

11

Draagvlak

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

1. Is er zicht op de 'achterban' van de verschillende partijen?
2. Hoe verkrijg/organiseer je draagvlak bij deze achterbannen?

Denk mee over de toekomst van Amstelveense kerken

De gemeente is bezig met een onderzoek naar de toekomst van kerken in Amstelveen, de Kerkenvisie. Hiervoor spreekt zij met alle kerkbesturen en eigenaren van kerkgebouwen. De gemeente wil echter ook weten hoe de Amstelveners erover denken en stelt daarom de vraag: Hoe ziet u de toekomst van kerken?

Korte vragenlijst voor inwoners gemeente Alkmaar

Gaat de toekomst van kerkgebouwen in Alkmaar u aan het hart? [Vul de korte vragenlijst in en](#)

Bewust
meenemen
in proces

EXTERN PROCES

Op 4 november 2019 vond er in Groenlo een congres plaats, over vrijkomende kerkgebouwen. Het congres werd georganiseerd door LEADER Achterhoek,

12

Borging en monitoring

1. Een kerkenvisie, en dan?

Vanaf begin
over
nadenken